

ЗБАЛАНСУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ І ГЛОБАЛЬНИХ ПРІОРИТЕТІВ: АКТУАЛЬНІ ВИКЛИКИ УКРАЇНСЬКІЙ ЕКОНОМІЦІ

МАРКОВИЧ І. Б.

УДК 330.341.1

Маркович І. Б. Збалансування національних і глобальних пріоритетів: актуальні виклики українській економіці

Мета статті полягає у виявленні закономірностей у зміні структури світового економічного середовища внаслідок трансформації зв'язків між національними економіками, регіональними утвореннями та наднаціональними структурами. Аналізуючи, систематизуючи та узагальнюючи наукові праці багатьох учених, було розглянуто концептуальне бачення трансформаційних перетворень в управлінні національною економікою в умовах наростання глобальних дисбалансів. Обґрунтовано, що посилення комплементарності національного та глобального може бути успішним виключно за умов урахування особливостей перебігу міжнародних контактів в умовах постбіполярної системи відносин при розробці стратегій розвитку, оскільки вплив її структурних факторів на перебіг відносин між державами є визначальним. Перспективою подальших досліджень у даному напрямі є пошук емпіричного зв'язку між окремими параметрами якості інституційного забезпечення та розвитком національних економік.

Ключові слова: глобалізація, національна економіка, держава, інституційне забезпечення.

Бібл.: 19.

Маркович Ірина Богданівна – кандидат економічних наук, асистент, кафедра фінансів, обліку і контролю, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя (вул. Руська, 56, Тернопіль, 46001, Україна)

E-mail: sorira@ukr.net

УДК 330.341.1

Маркович И. Б. Сбалансирование национальных и глобальных приоритетов: актуальные вызовы украинской экономике

Цель статьи состоит в выявлении закономерностей в изменении структуры мировой экономической среды как следствия трансформации связей между национальными экономиками, региональными образованиями и наднациональными структурами. Анализируя, систематизируя и обобщая научные труды многих ученых, было рассмотрено концептуальное видение трансформационных преобразований в управлении национальной экономикой в условиях нарастания глобальных дисбалансов. Обосновано, что усиление комплементарности национального и глобального может быть успешным только при условии учета особенностей протекания международных контактов в условиях постбиполярной системы отношений при разработке стратегий развития, поскольку влияние ее структурных факторов на ход отношений между государствами является определяющим. Перспективой дальнейших исследований в данном направлении является поиск эмпирической связи между отдельными параметрами качества институционального обеспечения и развитием национальных экономик.

Ключевые слова: глобализация, национальная экономика, государство, институциональное обеспечение.

Библ.: 19.

Маркович Ирина Богдановна – кандидат экономических наук, ассистент, кафедра финансов, учета и контроля, Тернопольский национальный технический университет имени Ивана Пулюя (ул. Русская, 56, Тернополь, 46001, Украина)

E-mail: sorira@ukr.net

UDC 330.341.1

Markovych I. B. Balancing National and Global Priorities: Urgent Challenges to Ukrainian Economy

The goal of the article lies in detection of regularities in changing the structure of the world economic environment as a consequence of transformation of links between national economies, regional formations and supranational structures. Analysing, systemising and generalising scientific works of many scientists, the article considers a conceptual vision of transformational conversions in managing national economy under conditions of increased global imbalances. The article proves that strengthening of complementarity of national and global issues could be successful only under conditions of accounting of specific features of making international contacts under conditions of post-bipolar system of relations when developing development strategies, since influence of its structural factors upon the course of relations between the states is determining. The prospect of further studies in this direction is the search for empirical connection between individual parameters of the quality of institutional provision and development of national economies.

Key words: globalisation, national economy, state, institutional provision.

Bibl.: 19.

Markovych Iryna B. – Candidate of Sciences (Economics), Assistant, Department of Finance, Accounting and Control, Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University (Ruska str., 56, Ternopil, 46001, Ukraine)

E-mail: sorira@ukr.net

Структура глобальної економіки сьогодні різко трансформується під впливом факторів як загальносвітового характеру, так і внутрішніх національних біфуркацій. З огляду на слабопрогнозовані та багатокомпонентні зміни в економічній світобудові, усе різкіше звучать питання щодо розробки механізмів досягнення максимальної ефективності формування та функціонування державних утворень із урахуванням особливостей впливів наднаціональних структур. Незважаючи на численні дискусії стосовно співвідношення сили впливів національних, регіональних і глобальних інститутів, очевидним стає той факт, що виключно функції держав уже не можуть захистити національні економіки від небажаних зовнішніх флуктуацій та асиметричностей розвитку.

Тенденції зміщення акцентів в економічній теорії та емпіризмі з національного рівня на регіональний і глобальний залишаються предметом глибоких загальнотеоретичних та економічних суперечок.

Концептуальне бачення трансформаційних перетворень управління національною економікою в умовах наростання глобальних дисбалансів містять роботи таких відомих закордонних науковців, як Д. Норт, Р. Каплан, Ф. Кругман, Д. Стігліц й інші. Питання пошуку нових можливостей для економічного розвитку розглядали такі вітчизняні вчені, як О. Амоша, А. Гальчинський, В. Геець, Н. Гражевська, В. Чужиков, І. Малий, Л. Федулова та ін.

З огляду на протиріччя окреслених досліджень, їх варто розширити в напрямку виявлення закономірно-

стей у зміні структури світового економічного середовища внаслідок трансформації зв'язків між національними економіками, регіональними утвореннями та наднаціональними структурами.

Транспарентність міждержавних кордонів, яка є одним із проявів глобалізації, супроводжується активізацією наддержавних і недержавних гравців у світовій політиці – міжурядових і різного роду неурядових організацій. Беззаперечним є той факт, що рівноважність національних економік є дуже відносною характеристикою, адже економічні системи можуть вважатися такими, якщо їхні параметри залишаються незмінними впродовж певного часу. А це характерно лише для закритих систем, які не взаємодіють із компонентами зовнішнього оточення. Сьогодні економіки є відкритими за своєю суттю, що зменшує ризик поширення ентропійних процесів внаслідок внутрішньої сталості. Така відкритість характерна не лише для виробничо-збутової та торгівельної сфери, а й значною мірою інституційної. Мається на увазі необмеженість впливів на розвиток держав виключно внутрішніми. Відтак, науковці однозначно дотримуються підходу, що «марно аналізувати процеси суспільного розвитку наших різноманітних національних «суспільств» так, нібито вони були автономними внутрішніми структурами, що розвиваються, у той час як вони є і завжди були, насамперед, структурами, створеними світовими процесами і такими, що набувають своєї форми як реакції на ці процеси» [1, с. 86].

Досліджуючи проблематику співвідношення національного та глобального, Е. Кочетов зазначає: «сучасна світова економіка – це складна мозаїка із держав та наддержавних транснаціональних утворень – інтернаціоналізованих відтворювальних ядер (циклів). За цих обставин національні економіки перетворюються на інтернаціональні, а на світовій арені взаємодіють не країни, а країни-системи. Йдеться про невідповідність економічних кордонів країн-систем кордонам національних держав внаслідок «проникнення» інтернаціональних відтворювальних ядер крізь національні економіки та «виривання» з них окремих анклавів для участі в глобальних циклах» [2, с. 118].

Таким чином, адміністративна карта світу вже втратила свою чіткість з економічної точки зору внаслідок поширення принципів зближення та співпраці між країнами, що робить їхні групи окремими економічними суб'єктами у світовому просторі. Ці зміни супроводжуються появою нових зв'язків і послабленням вже існуючих. Національні економічні системи демонструють розвиток відповідно до принципів нового економічного регіоналізму, який «...поступово перетворюється із суттєвої флуктуації в атрактор структурування світового економічного середовища» [3, с. 142].

За сучасних умов світова економіка є комбінацією національних, регіональних і глобальних економічних систем. При цьому:

- ✦ державні устрої, національні економіки та чіткі кордони юрисдикції держав-націй не збігаються з розвитими лініями глобальних економічних систем;

- ✦ нації економічно взаємозалежні, оскільки в межах своїх транснаціональних і регіональних структур володіють спільними елементами економічних систем;
- ✦ високий рівень взаємозалежності й інтегрованості економічних систем у глобальній економіці супроводжується виникненням системного й синергетичного ефектів;
- ✦ усі країни, яким належать частини спільного економічного простору, зацікавлені в ефективності глобальної економічної системи [4, с. 25 – 26].

Водночас світове господарство можна розглядати в контексті тривимірної структури розвитку: глобалізації, локалізації та маргіналізації як триєдиної сукупності «глобальної» економіки світових лідерів, макрорегіональних «локальних» економічних угруповань і «маргінальних» економік країн, що не залучені до зазначених процесів [5, с. 47].

Необхідно зауважити, що національну економіку однозначно слід сприймати як гетерархічну економічну систему, компоненти якої мають нечіткі межі, тобто справляють багатоаспектний вплив на усі сфери життя держави. Цілком адекватною є думка Д. Старка, який вказує на те, що впорядкованість сучасних економічних систем ґрунтується на принципах нового способу організації, який «не є ні ринковим, ні ієрархічним. Тоді як ієрархія припускає відносини залежності, гетерархія передбачає відносини взаємозалежності та... характеризується мінімальним ступенем ієрархічності й організаційною гетерогенністю» [6, с. 55]. При ширшому розгляді даної тези можна зрозуміти, що навіть чітка ієрархія в національному управлінні безумовно поєднується із компонентами світової економічної системи через зв'язки часткового та загального. Тобто, національна економіка, по суті, є фрактальною частиною глобальної.

Сучасна економіка вже має ряд важливих наддержавних політичних інститутів і міжнародних організацій (Міжнародний валютний фонд, Світовий банк, Міжнародна фінансова корпорація, Організація економічного співробітництва і розвитку, Світова організація торгівлі і т. д.). Незважаючи на задекларовану ними відсутність дискримінації чи необ'єктивності у відношенні до окремих країн, неупередженість цих організацій піддається сумніву багатьма аналітиками. На думку деяких експертів, наднаціональні організації сьогодні далекі від регулювання діяльності транснаціонального капіталу і швидше об'єктивно відстоюють його інтереси, оскільки «найбагатші індустріальні країни не просто панують у цих інститутах, їхня діяльність, зокрема, визначається інтересами торговельного і фінансового світу цих країн» [7, с. 17]. Тому суверенним державам доводиться поступово – спочатку економічно, а потім і політично – ділити владу із наддержавними інститутами транснаціонального капіталу. При цьому влада усе більше переходить у руки транснаціонального капіталу і підконтрольних йому міжнародних інститутів, послаблюючи роль національних урядів [8, с. 59].

Як зазначає відомий американський соціолог І. Валлерстайн [9, с. 102], «держава почала розвиватися за низ-

хідною траєкторією» і перестає бути «основним центром прийняття рішень». Такої ж думки дотримується Зб. Бжезінський, який вважає, що глобалізація «стимулює суперечливі процеси, що призводять до ерозії традиційних державних суверенітетів», загрожує «втратою національного контролю над головними економічними та соціальними цінностями» [10, с. 7, с. 185]. Ще більш категорично виступає російський вчений В. Іноземцев, який пише: «Спостерігаючи реалії початку ХХІ століття, я все більшою мірою переконуюся у тому, що для сучасного людства в цілому, як і для більшості народів, що його утворює, не існує більшого ворога, ніж держава» [11].

На наш погляд, слід дотримуватися обережності в таких різких оцінках, адже «держава не зникає взагалі – зникає традиційна (класична) держава індустріального суспільства, звична для нас держава модерністської культури. Водночас у великих муках, ще, природно, повною мірою не визначивши свої засади, народжується держава нового типу – держава постіндустріалізму» [12, с. 270].

Наразі основними якісними характеристиками трансформації світу на початку ХХІ століття є такі [13, с. 12]:

- ✦ перерозподіл владних повноважень з національного рівня на глобальний;
- ✦ поява таких нових суб'єктів влади, як міжнародні регулюючі органи, неформальні центри впливу надвисокого рівня компетенції;
- ✦ феномен країни – системи;
- ✦ деформалізація влади, зменшення ролі та значення представницьких органів влади, публічної політики на загал, тенденція до розширення зони неформальних процедур прийняття рішень;
- ✦ нові горизонти судової влади, утвердження нової міжнародно-правової парадигми;
- ✦ транснаціоналізація еліт, поява нової глобальної спільноти – Світової Півночі, паралельна глобалізація альтернативного простору Світового Півдня;
- ✦ злиття політичних та економічних функцій, формування на цій основі нової системи стратегічної взаємодії та глобального впливу;
- ✦ просторова локалізація різних окремих видів господарської діяльності, поява нових форм міжнародного поділу праці, перерозподіл світового прибутку й зняття «глобальної ренти»;
- ✦ розвиток транснаціональних мереж співробітництва, мережевої культури на загал.

Крім того, декілька останніх десятиліть можна спостерігати масштабні проблеми системного характеру, такі як волатильність та асиметрія в інформаційних потоках, що є причиною зростання дисипативності економік та нерівномірності розвитку в регіональному зрізі.

Отже, глобалізація зумовлює ускладнення світової економіки в структурному аспекті. Особливо привертає увагу аналіз масштабів криз останнього століття, які спостерігаються у світовому господарстві, у результаті якого стає очевидно, що локальні кризи втрачають виключно макроекономічне походження та справляють багатовекторний вплив на розвиток багатьох національних

економік. Така ситуація спричинена збільшенням рівня чутливості країн до зовнішніх шоків і тісною взаємодією в площині торгівельно-інформаційних, монетарних потоків, тотальною фрагментацією виробництва.

У праці К. Омае про розпад держав-націй особливо наголошено на ролі техніки та технічних проривів, насамперед у галузі комунікації та фінансів у розвитку держави: «...кордони між країнами на політичній карті визначено дуже чітко. Проте на порівняльній карті, як показує справжній рух фінансової та промислової активності, ці кордони здебільшого зникли. З усіх чинників, які спричиняють таке нівелювання, мабуть, найстарішим є рух інформації, яка колись була монополізована урядами» [14, с. 15]. Розподіл цих чинників, як доводить К. Омае, порушує важливі проблеми і щодо необхідності, і щодо ефективності розгляду національних урядів як фундаменту для обговорення, а значно менше – керування економічною діяльністю.

Сьогодні можна говорити про відносну резистентність національних економік, тобто їх здатність чинити опір негативним екзогенним шокам, лише за умов збалансованого розвитку внутрішньодержавних інституцій та ефективного ринкового механізму. Розвиток світової економіки показує, що найбільші інститути – держава та ринок – не можуть проявляти найвищий рівень своєї ефективності для суспільства в ізоляції. На часі стоїть проблема заміни застарілих ланок процесу державотворення, які проявляють неспроможність адекватного врахування світоглобалізаційних тенденцій. Разом з тим, як зазначає А. Етціоні [17], стара система не спроможна впоратися зі зростаючим валом транснаціональних проблем, однак водночас капітулює перед складностями наукового пошуку, коли заявляє, що, врешті-решт, усе йде до заперечення держави як суспільного утворення.

На сьогоднішній день цілком зрозуміло, що традиційна економічна теорія, яка переобтяжена інерційністю мислення, не здатна пояснити нові реалії світогосподарського розвитку економік. Наприкінці ХХ століття виникли нові теорії, які на основі численних емпіричних досліджень переконували в існуванні оберненого зв'язку між масштабами державного втручання в економіку і темпами економічного зростання. Проте, був виявлений прямий зв'язок між якістю інституційного середовища, захистом прав власності та економічним зростанням [15, 16].

За еволюцією національного управління та інституційними змінами можна спостерігати з позицій розгляду їх як демонстраторів розвитку суспільства. Така думка є центральною в дослідженнях Д. Норта. Він стверджує, що «інституції – це правила гри в суспільстві або, точніше, придумані людьми обмеження, які спрямовують людську взаємодію в певне річище. І як наслідок вони структурують стимули в процесі людського обміну – політичного, соціального чи економічного. Інституційна зміна визначає шлях, яким суспільства розвиваються в часі, і тому є ключем до розуміння історичної зміни» [18, с. 11]. Тобто, державні інституції є водночас наслідком якості суспільно-економічного життя та його форматором.

Як зазначає А. Філіпенко [19], «за сучасних умов глобальна мегасистема економічних координат, її кількісні та якісні параметри, вектор господарської еволюції, коридор економічної свободи з об'єктивними обмеженнями створюють той необхідний контекст, у межах якого формуються відмінні риси та властивості основних ешелонів сучасного світогосподарського розвитку: центру або ядра, перехідних (транзитивних) економік, традиційних, або периферійних економічних систем».

Інституційне середовище має доволі складну архітектуру, і вплив окремих його компонент часто має опосередкований та пролонгований в часі характер. Тому значення держави в розвитку національних і регіональних економік слід вважати складно детермінованим і плюралістичним за своїми наслідками. Інституціоналізація суспільства водночас є доволі суперечливою сферою досліджень, адже, з одного боку, неоліберальна модель, яка демонструє достатньо високий рівень ефективності в сучасних умовах на прикладі розвинутих країн, не передбачає подальшого посилення ролі інституцій в суспільстві, з іншого – узгодження та синхронізація різноспрямованих процесів соціально-економічного життя макро- і геопросторів є завданням саме інституційних суб'єктів. Така дуалістичність є іманентною характеристикою сучасного світового економічного середовища.

ВИСНОВКИ

Дисипативність економіки є її незаперечною особливістю, яка характеризує її як структуру, в якій зв'язок між внутрішнім і зовнішнім є дуже тісним, а межі між ними – умовними. Можна перекоонатися в тому, що процеси суспільного розвитку національного рівня є абсолютно неавтономними, а такими, що формуються світовими процесами та змінюють свої характеристики в результаті реакції на ці процеси. Тобто, такі характеристики світової економіки, як відкритість, синергетичність, нелінійність з чіткими проявами біфуркаційності трансформують підходи до національного управління. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Уоллерстайн И. Общественное развитие или развитие мировой системы? / И. Уоллерстайн // Вопросы социологии. – 1992. – С. 77 – 88.
2. Кочетов Э. Г. Геоэкономика: Освоение мирового экон. пространства : учеб. для вузов по курсу «Мировая экономика» / Э. Г. Кочетов. – М. : НОРМА, 2006. – 528 с.
3. Гражевська Н. І. Економічні системи епохи глобальних змін / Н. І. Гражевська. – К. : Знання, 2008. – 431 с.
4. Гладій І. Й. Регіоналізація світового ринку: євроінтеграційний аспект [Текст] : монографія / І. Й. Гладій. – Тернопіль : Економічна думка, 2006. – 544 с.
5. Економічні системи : монографія. – Т. 1 / За ред. д-ра екон. наук, проф. Г. І. Башнянина. – Л. : Вид-во Львів. Комерц. Акад., 2006. – 484 с.
6. Старк Д. Гетерархия: неоднозначность активов и организация разнообразия в постсоциалистических странах / Д. Старк // Экономическая социология: новые подходы к институциональному и сетевому анализу. – М., 2002. – С. 115 – 132.
7. Стиглиц Дж. В тени глобализации / Дж. Стиглиц // Проблемы теории и практики управления. – 2003. – No 2. – С. 17 – 18.

8. Мовсесян А. Транснациональный капитал и национальные государства / А. Мовсесян, С. Огневцев // Мировая экономика и международные отношения. – 1999. – No 6. – С. 55 – 63.

9. Валлерстайн И. Конец знакомого мира: социология XXVI века / Иммануил Валлерстайн / Пер. с англ. под ред. В. Л. Иноземцева ; Центр исслед. постиндустр. о-ва. – М. : Логос, 2003. – 262 с.

10. Бжезинский З. Выбор. Мировое господство или глобальное лидерство / З. Бжезинский – М. : Международные отношения, 2004. – 288 с.

11. Бек У. Космополитическое мировоззрение / У. Бек. – М. : Центр исследований постиндустриального общества, 2008. – 336 с.

12. Гальчинський А. С. Криза і цикли світового розвитку / А. С. Гальчинський – К. : АДЕФ-Україна, 2009. – 392 с.

13. Неклеса А. Внешняя политика нового мира: движение к нестационарной системе мировых связей / А. Неклеса // Московский центр Карнеги, том 7, Осень, 2002. – 19 с.

14. Ohmae K. The borderless world: Power and strategy in the interlinked economy / K. Ohmae. – New York. Harper Perennial, 1991. – 18 p.

15. Alesina A. The Political Economy of High and Low Growth / Alesina A. // Annual World Bank Conference on Developing Economies, 1997. – 33 p.

16. Barro R. Determinants of Economic Growth: A Cross; Country Empirical Study / R. Barro. – HIID Development Discussion Paper, 579, April, 1997. – 118 p.

17. Этциони А. От империи к сообществу: новый подход к международным отношениям / А. Этциони. – М., 2004. – С. 193 – 206.

18. Норт Д. Институції, інституційна зміна та функціонування економіки / Пер. з англ. І. Дзюб. – К. : Основи, 2000. – 198 с.

19. Філіпенко А. С. Економічний розвиток сучасної цивілізації / А. С. Філіпенко. – К. : Знання України, 2006. – 316 с.

REFERENCES

- Alesina, A. "The Political Economy of High and Low Growth". In *Annual World Bank Conference on Developing Economies*, 1997.
- Bzhezinskiy, Z. *Vybor. Mirovye gospodstvo ili globalnoe liderstvo* [Select. World Domination or Global Leadership]. Moscow: Mezhdunarodnye otnosheniia, 2004.
- Bek, U. *Kosmopoliticheskoe mirovozzrenie* [Cosmopolitan outlook]. Moscow: Tsentr issledovaniy postindustrialnogo obshchestva, 2008.
- Barro, R. "Determinants of Economic Growth: A Cross; Country Empirical Study". *HIID Development Discussion Paper*, 1997.
- Ekonomichni systemy* [Economic system]. Lviv: Vyd-vo Lviv. Komerts. Akad., 2006.
- Ettsoni, A. *От империи к сообществу: novyy podkhod k mezhdunarodnym otnosheniim* [From Empire to Community: A New Approach to International Relations]. Moscow, 2004.
- Filipenko, A. S. *Ekonomichniy rozvytok suchasnoi tsyvilizatsii* [Economic development of modern civilization]. Kyiv: Znannia Ukrainy, 2006.
- Hrazhevskaya, N. I. *Ekonomichni systemy epokhy hlobalnykh zmin* [The economic system of the era of global change]. Kyiv: Znannia, 2008.
- Halchynskyi, A. S. *Kryza i tsykly svitovoho rozvytku* [The crisis and the global development cycles]. Kyiv: ADEF-Ukraine, 2009.
- Hladii, I. I. *Rehionalizatsiia svitovoho rynku: ievrointehratsiinyi aspekt* [Regionalization of the world market: European integration aspect]. Ternopil: Ekonomichna dumka, 2006.
- Kochetov, E. G. *Geoekonomika: Osvoenie mirovogo ekonomicheskogo prostranstva* [Geo-economics: Mastering the global economic space]. Moscow: NORMA, 2006.
- Movsesian, A., and Ognitvsev, S. "Transnatsionalnyy kapital i natsionalnye gosudarstva" [Transnational capital and the nation-

state]. *Mirovaia ekonomika i mezhdunarodnye otnosheniia*, no. 6 (1999): 55-63.

Neklessa, A. "Vneshniaia politika novogo mira: dvizhenie k nestatsionarnoy sisteme mirovykh svyazey" [The foreign policy of the new world: the movement to non-stationary system of international relations]. *Pro et contra*, vol. 7, no. 4 (2002): 10-25.

Nort, D. *Instytutsii, instytutsiina zmina ta funktsionuvannia ekonomiky* [Institutions, institutional change and economic distortions]. Kyiv: Osnovy, 2000.

Ohmae, K. *The borderless world: Power and strategy in the interlinked economy*. New York: Harper Perennial, 1991.

Stark, D. "Getearkhiia: neodnoznachnost aktivov i organi-

zatsiia raznoobrazii v postsotsialisticheskikh stranakh" [Heterarchy: the ambiguity of the assets and organization of diversity in post-socialist countries]. In *Ekonomicheskaiia sotsiologiia: novye podkhody k institucionalnomu i setevomu analizu*, 115-132. Moscow, 2002.

Stiglits, Dzh. "V teni globalizatsii" [In the shadow of globalization]. *Problemy teorii i praktiki upravleniia*, no. 2 (2003): 17-18.

Uollerstain, I. "Obshchestvennoe razvitie ili razvitie mirovoy sistemy?" [Community development or the development of the world system?]. *Voprosy sotsiologii* (1992): 77-88.

Vallerstain, Y. *Konets znakomoho myra: sotsyolohyia KhKhI veka* [The end of the familiar world: sociology of the XXI century]. Moscow: Lohos, 2003.

УДК 338.242:67.05

ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ

КОНДРАТЕНКО Н. О., ГУСАК Ю. В.

УДК 338.242:67.05

Кондратенко Н. О., Гусак Ю. В. Підходи до формування механізму державного регулювання організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівної галузі

У статті проаналізовано існуючий стан підприємств машинобудівної галузі національного господарства України у контексті організаційно-ресурсного забезпечення. Визначені певні проблеми, які якісно впливають на діяльність машинобудівних підприємств. Запропоновано структуру механізму державного регулювання організаційно-ресурсного забезпечення на підприємствах машинобудівної галузі. Виділено теоретичні підходи до формування та вдосконалення механізму регулювання організаційно-ресурсного забезпечення та основні організаційно-економічні напрями економії матеріальних ресурсів, які пов'язані з комплексною та ефективною переробкою сировини та оптимальним використанням відходів, тобто вторинних ресурсів. Визначено необхідність розробки комплексних цільових програм щодо раціонального та ефективного використання ресурсів. Доведено необхідність формування механізму державного регулювання організаційно-ресурсного забезпечення машинобудівної галузі на основі науково обґрунтованих підходів, який сприятиме підвищенню конкурентоспроможності вітчизняної продукції.

Ключові слова: організаційно-ресурсне забезпечення, державне регулювання, формування, механізм

Рис.: 2. Бібл.: 11.

Кондратенко Наталія Олегівна – доктор економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту і маркетингу в міському господарстві, Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова (вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002, Україна)

E-mail: nokondratenko@yandex.ru

Гусак Юлія Володимирівна – аспірантка, кафедра менеджменту і маркетингу в міському господарстві, Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова (вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002, Україна)

E-mail: 949184@inbox.ru

УДК 338.242:67.05

Кондратенко Н. О., Гусак Ю. В. Подходы к формированию механизма государственного регулирования организационно-ресурсного обеспечения машиностроительной отрасли

В статье проанализировано существующее состояние предприятий машиностроительной отрасли национального хозяйства Украины в контексте организационно-ресурсного обеспечения. Выделены определенные проблемы, которые качественно влияют на деятельность машиностроительных предприятий. Предложена структура механизма государственного регулирования организационно-ресурсного обеспечения на предприятиях машиностроительной отрасли. Выделены теоретические подходы к формированию и усовершенствованию механизма регулирования организационно-ресурсного обеспечения и основные организационно-экономические направления экономии материальных ресурсов, которые связаны с комплексной и эффективной переработкой сырья и оптимальным использованием отходов, т. е. вторичных ресурсов. Определена необходимость разработки целевых программ по рациональному и эффективному использованию ресурсов. Доказана необходимость формирования механизма государственного регулирования организационно-ресурсного обеспечения машиностроительной отрасли на основе научно обоснованных подходов, который будет способствовать повышению конкурентоспособности отечественной продукции.

Ключевые слова: организационно-ресурсное обеспечение, государственное регулирование, формирование, механизм.

Рис.: 2. Библ.: 11.

Кондратенко Наталья Олеговна – доктор экономических наук, доцент, профессор кафедры менеджмента и маркетинга в городском хозяйстве, Харьковский национальный университет городского хозяйства им. А. Н. Бекетова (ул. Маршала Бажанова, 17, Харьков, 61002, Украина)

E-mail: nokondratenko@yandex.ru

Гусак Юлия Владимировна – аспирантка, кафедра менеджмента и маркетинга в городском хозяйстве, Харьковский национальный университет городского хозяйства им. А. Н. Бекетова (ул. Маршала Бажанова, 17, Харьков, 61002, Украина)

E-mail: 949184@inbox.ru

UDC 338.242:67.05

Kondratenko N. O., Husak Yu. V. Approaches to Formation of the Mechanism of State Regulation of Organisational and Resource Provision of the Engineering Industry

The article analyses the existing state of enterprises of the engineering industry of the national economy of Ukraine in the context of the organisational and resource provision. It specifies certain problems, which qualitatively influence upon activity of engineering enterprises. It offers a structure of the mechanism of state regulation of the organisational and resource provision at engineering enterprises. It allocates theoretical approaches to formation and improvement of the mechanism of regulation of the organisational and resource provision and main organisational and economic directions of saving material resources, which are connected with a complex and effective processing of raw materials and optimal use of wastes, i.e. secondary resources. The article identifies a necessity of development of target-oriented programmes on rational and effective use of resources. Using scientifically justified approaches, the article proves a necessity of formation of the mechanism of state regulation of organisational and resource provision of the engineering industry, which would facilitate increase of competitiveness of domestic products.

Key words: organisational and resource provision, state regulation, formation, mechanism.

Pic.: 2. Bibl.: 11.

Kondratenko Natalya O. – Doctor of Science (Economics), Associate Professor, Professor of the Department of Management and Marketing in the Municipal Economy, Kharkiv National University of Urban Economy named after O. M. Beketov (vul. Marshala Bazhanova, 17, Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: nokondratenko@yandex.ru

Husak Yuliya V. – Postgraduate Student, Department of Management and Marketing in the Municipal Economy, Kharkiv National University of Urban Economy named after O. M. Beketov (vul. Marshala Bazhanova, 17, Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: 949184@inbox.ru